

TÜRKİYE'DE
YAŞANMIŞ
DARBELER VE
DARBE
GİRİŞİMLERİ

İrfan Barış Boyacıoğlu

ABDULHAMİT HAN ORTAOKULU

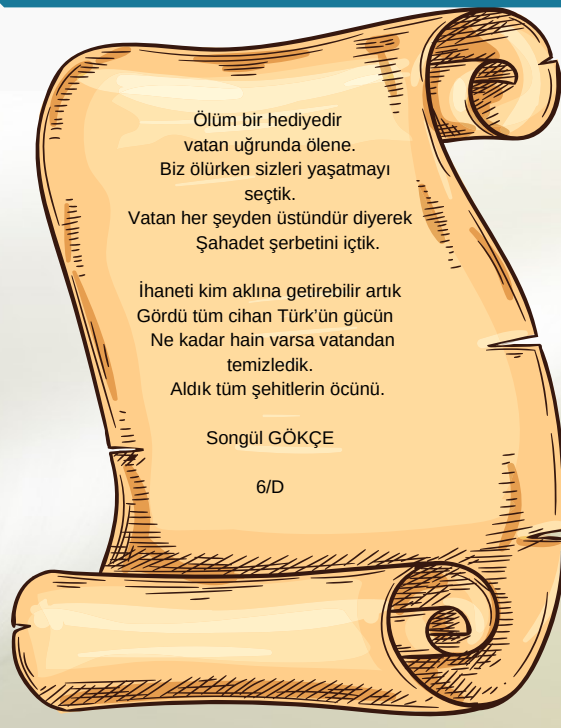
İnegöl

OCAK 2022

SATILAMAZ

Öğrencilerimizin resim ve şiir çalışmalarını

15 Temmuz gazisi Abdurrahman KAFKAS ile söyleşi...

-Kendinizi tanıttirmisiniz?

Abdurrahman Kafkas: Çorumluyum Bursa/Orhaneli'nde yaşıyorum. 28 yaşındayım. Uludağ Üniversitesi'nde görev yapıyorum. Evliyim bir kızım var.

-15 Temmuz darbe girişimini ilk nasıl duydunuz ve ne tepki verdiniz?

Abdurrahman Kafkas: Evde abimle beraberdik. Televizyondan bir karışıklık olduğunu öğrendik. Bir şeyler yapmamız gerektiğini hissettim. Olayın kesinliğini internetten araştırdım. Abim Kızılay meydanına çıkalım dedi. Bende darbenin hükümete yapıldığını söyleyerek genel merkeze gidelim dedim. Hiçbir tereddüdümüz olmadan evden abdestimizi alıp hazırlanıp dışarı çıktık. Kısa bir sürede olay yerine intikal ettik.

-O gün Ankara'da bulunma nedeniniz neydi?

Abdurrahman Kafkas: Bursa'da yaşıyorum o gün iş nedeni ile Ankara'daydım.

"O gün ne
yaptıysam Allah
kalbimi biliyor hiç
tereddüt etmeden
yine aynısını
yaparım."

1-5 Temmuz Gecesi Beştepe'de neler yaşandı?

Tarifi çok mümkün olmayan şeyler yaşandı. Bu kadar ağır ve kanlı olabileceğini kimse tahmin etmiyordu. Bir şeyler olacağını kestirdik bir sıkıntı olduğu ortadaydı ama bunların bu derece kendi milletine kendi silahlarıyla ateş edeceklerini kimse kestiremiyordu. Olayın tablosunu çiz deseniz çok zorlanırım. Bizim bulunduğumuz alanda 4 tane zırhlı araç vardı. Cumhurbaşkanlığı Külliyesinin önünü kapatmış bir şekildeydi. Saat 22:30/23:00 gibi külliye önündeydik. Henüz cumhurbaşkanı çağrı yapmamıştı. Genel merkezde bir milletvekili kapının önüne çıkıp olayın ağırlığının Kızılay'da olduğunu imkanı olanın Kızılay'a gitmesini istedi. Benimde içimden gitmek gelmedi Beştepe' de kalmak istedim. Bir süre daha genel merkezde kaldık. Sonra külliye tarafında uzun saçlı üzerinde sadece atleti olan bir kişinin bize doğru koştuğunu gördüm. "Arkadaşlar külliye girmek üzereler yolu kapattılar, Allah rızası için yetişin" dedi. Kalabalığa doğru bizde tereddüt etmeden yaklaşık otuz kırk kişi külliye doğru koşmaya başladık. Bir buçuk km bir mesafedeyiz sağıma soluma baktığımda terlikle ev kıyafetleri ile koşuranları gördüm. Çok değişik, tarifi mümkün olmayan tablolar gördüm. Sanki koştuğum insanlarla 10 yıldır berabermişim de bir yere gidiyormuş gibi hissettim. Kavşaktan külliye doğru döndüğümüzde ilk olarak bizleri polisler durdurdu. "tehlikeli bölgeye geçiyorsunuz ağır silahları var geçmeyin" dediler. Elhamdulillah bizden kimse dinlemedi biz tanklara doğru koşmaya başladık. Tanklardan bizim geldiğimizi gördüklerinde içindeki hainler havaya ateş açmaya başladılar yaklaşmayalım diye. Bizler tankların önüne geçtik. İnsanlar "bizler sizin anneniziz yapmayın vazgeçin" diye yalvardılar. Hiçbiri bize cevap vermedi. Tezahüatlarla orda bulunmaya devam ettik. Bir kaç dakika sonra bulunduğumuz yeri helikopterle taramaya başladılar yukarıdan. Bu esnada benimde vücuduma 24 tane şarapnel parçası isabet etmiş. Başta vurulduğumu anlamadım. Abimle beraberdik, o biraz daha tanklara yakındı. İki vatandaşımız beline kadar tankın altındaydı. Olayın vermiş olduğu heyecanla birini durdurup "abi bende bir şey var mı" diye sordum. Vurulduğumu anlayamıyorum. Olay yerinden biraz uzaklaşıp bir yere oturmak istedim. Oturduğumda bacaklarımı hissetmemeye başladığımı fark ettim. Daha sonra abimi yanıma çağırdım. Ambulans çağırıp hastaneye kaldırıldım. Abim dışında ailemden kimse vurulduğumu bilmiyordu. Bir gün sonra öğrendiler ve üzüldüler ama annem "o gece çıkmasaydın daha çok kızardım" dedi o da beni daha çok memnun etti. Belden aşağı her yerim sargılı bir şekilde eve geldim. Hastanede iki gün kaldım. Üç ay tedavi sürecim sürdü. Ayağımdaki iki parça alındı yirmi tane şarapnel parçası hala ayağımda.

15 Temmuz gazisi Abdurrahman KAFKAS ile söyleşi...

-15 Temmuz gazisi unvanını aldıktan sonra çevrenizden nasıl tepkiler alıyorsunuz?

Abdurrahman Kafkas: Arkadaşlarım ve akrabalarım o gece orda olmamdan dolayı imrendi. Keşke bizde gitseydik diye bizimle gurur duydular.

-15 Temmuz darbe girişiminden bizler için çıkarılacak ders nelerdir?

Abdurrahman Kafkas: Hepimizin çok daha uyanık olması lazım. Kula kulluk etmeyeceğiz. Derslerimize çok iyi çalışıp eğitimlerimizi en üst seviyede tamamlayıp bir daha bu durumun yaşanmaması için herkes elinden ne geliyorsa fazlasını yapacak ki tekrar aynı şeyleri yaşamayalım.

-Şuan ki duygularınız nedir?

Abdurrahman Kafkas: Tarifi mümkün olmayan duygular içindeyim. Saatler içerisinde tüm hayatım değişti. Zor süreçlerden geçtik geçiyoruz. Elhamdulillah dinimiz var milletimiz sağlam. Allah bize gaziliği nasip ettiyse şehit olamadıysak şahit olduklarımızı anlatmakla mükellefiz.

-Bugün tekrar bir darbe girişimi olsa tepkiniz nasıl olur?

Abdurrahman Kafkas: O gün ne yaptıysam Allah kalbimi biliyor hiç tereddüt etmeden yine aynısını yaparım.

Davetimizi kabul edip bizimle röportaj yaptığınız için çok teşekkür ederiz.

Hazırlayanlar:

Sosyal Bilgiler Öğretmeni: Özlem Arslan

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni: Elif Ağaoğlu

Öğrenciler :

Nazlıcan Ece

Zeynep Gündem

DEMOKRASİ VE MİLLİ BERABERLİK GÜNÜ

Düşmanların darbesiydi o gün.
Silah sesini duyduk da ürperdik.
Girmelerini engellemiştik ama
Girmişlerdi o hainler şehrimize.

Son çare herkesin asker olmasıydı,
O da oldu maalesef.
Silah tutan herkes savaşa gitti o gün.
Vatandaşlar bile savaşa katıldı o gün.

Biz de buna rağmen,
Ayaktayız halen.
Bu yüzden,
Bizden korkmalı hainler!

Nehir ÇEBER
6-D

Öğrencilerden...

TÜRKİYE'DE YAŞANMIŞ DARBELER VE DARBE GİRİŞİMLERİ

Köşe yazısı
İrfan Barış Boyacıoğlu

Ülkemizde askerî müdahaleler, tarih boyunca kimi zaman ordunun kurumsal olarak, kimi zaman ise bazı yüksek rütbeli subayların kendi başlarına inisiyatif alarak sivil yönetime el koyma girişimleri olarak vuku bulmuştur. Bunlardan bazıları başarıya ulaşmış, bazıları ise yalnızca hükümete yapılan bir uyarı olmakla kalmıştır. İşte son günlerde içinde bulunduğumuz ortamı anlamak için mutlaka bilmemiz gereken, Türkiye'de gerçekleşmiş askerî müdahaleler ve müdahale girişimleri:

1-27 Mayıs 1960 İhtilali

1946 yılında çok partili hayata geçen Türkiye, 1950'de yüksek bir oyla iktidara gelen Demokrat Parti yönetimindeydi. İlk yıllarda pek bir sorun çıkmasa da Demokrat Parti iktidarının ikinci döneminden sonra, başta üniversite öğrencileri olmak üzere halkın birçok kesimi uygulanan politikalara karşı çıkmaya başlamıştı. Temelde insanların hoşuna gitmeyen şey, uygulanan baskı ve sansür politikalarının yanında, Atatürk ilke ve inkılaplarından uzaklaşılması idi. Nitekim askerî müdahale, 27 Mayıs 1960 gecesi patlak verdi. Müdahale, 37 subay tarafından planlanmıştı. Bu olay sonraları Genç Subaylar İhtilali olarak da anılacaktı. Orgeneral Cemal Gürsel hareketin başına geçti. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes tutuklandılar. 1961 yılında yeni anayasa kabul edildi, Yassıada'da yargılanan Adnan Menderes ve birçok siyasi idama mahkum edildi. Celal Bayar yaşı sebebiyle müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Türkiye Cumhuriyeti, senato gibi yeni siyasi kavramlarla tanıştı.

2- 12 Mart 1971 Muhtırası

1969 seçimlerinden sonra Süleyman Demirel yönetimindeki Adalet Partisi iktidara gelmişti. Cumhuriyet Halk Partisi ise ana muhalefet konumundaydı. Fakat 1968 yılından beri süre gelen anarşi ve terör olayları ülkeyi günden güne yıpratmaktaydı. Sık sık yaşanan öğrenci hareketlerine karşı, polis ile üniversite öğrencileri arasında çatışmalar vuku buluyordu. Bu güvenlik zafiyetlerinin yaşandığı düzensiz ortam, ordunun müdahalesini hazırlayan temel etkeni. Sonuç olarak 12 Mart 1971 tarihinde Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç, Kara Kuvvetleri Komutanı Faruk Gürler, Deniz Kuvvetleri Komutanı Celal Eyiceoğlu ve Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur tarafından Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a bir muhtıra verildi. Mektupta hükümetin istifası isteniyordu. Bunun üzerine Başbakan Süleyman Demirel istifasını sundu. Yeni kurulacak partiler üstü hükümet için CHP Kocaeli Milletvekili Nihat Erim, Başbakan seçildi. 26 Mart günü CHP'ye istifasını sunarak bağımsız bir başbakan sıfatıyla partiler üstü kabineyi kurdu.

3-1980 Askerî Müdahalesi

1971 muhtırası tam olarak amacına ulaşamamıştı. Ülkedeki terör, anarşi ve milli güvenliği tehdit eden unsurların önüne geçilememişti. 1972 yılında başta Deniz Gezmiş gibi birtakım devrimcilerin idamı üzerine olaylar daha da alevlenmiş, silahlı çatışmalar artmıştı. Artık ülkede neredeyse her gün bir bomba patlıyor, bir kahve taranıyordu. Sağ ve sol görüşlü gençler üniversitelerde birbirlerine saldırıyordu. 979 yılına gelindiğinde darbenin ayak sesleri kendini göstermeye başlamıştı. 19 Temmuz 1980 tarihinde Nihat Erim'in suikasta uğraması da olayların patlak verdiği bir dönüm noktasıydı. Sonuç itibarıyla 12 Eylül 1980 gecesinde, düzenli bir biçimde Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından devlet yönetimine el koyuldu. İhtilal bildirgesi sabaha karşı Genelkurmay Başkanı Kenan Evren tarafından televizyonlardan bizzat duyuruldu. 1961 anayasası uygulamadan kaldırıldı ve bütün siyasi partiler kapatıldı. 1982 yılında Türkiye Cumhuriyeti tarihini değiştirecek yeni bir anayasa tasarlandı.

4-15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi

15 Temmuzda yaşanan bu olay, saat 22.00 sularında İstanbul'daki boğaz köprülerinin askerler tarafından kapatılmasıyla patlak verdi. Başkent Ankara'da F16 uçakların alçak uçuşları ve helikopter seslerinin duyulmasıyla gerilim arttı. İstanbul ve Ankara başta olmak üzere birçok şehirde tanklar sokaklara indi. Başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Başbakan Binali Yıldırım, Eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve mevcut Bakanlar, canlı yayınlara telefonla bağlanarak halkı sokağa çıkmaya davet etti. Halk bu çağrıya uyarak meydanlara akın etmeye başladı. Bazı vatandaşlar tankların önünü kesti ve durdurulan tankların üzerine çıktı. Asker, polis ve sivil halk arasında yaşanan bu gerilim, sabah 06.00 sularında Boğaziçi Köprüsü üzerindeki askerlerin silah bırakmasıyla yumuşadı. Ancak gece boyunca pek çok asker ve polis ve sivil vatandaş hayatını kaybetti. Yaşananlar ise çöktür Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki acı olaylar arasındaki yerini aldı.

İrfan Barış Boyacıoğlu

Öğrencilerden...

15 Temmuz gecesi neler yaşandı!!!

Öğretmenleri dinledik...

15 Temmuz gecesi neredeydiniz ve ne hissettiniz?

Serkan Birlik : Haberi duyduğumda ilk başta inanmadım. Büyük bir şok geçirdim. İlerleyen zamanlarda gerçek olduğunu öğrendiğimde çok üzüldüm ve haberi takip ettim. Sabaha doğru darbe bastırılınca kendim ve Türkiye için çok mutlu oldum, darbeye şehit olan insanlar için üzüntü duydum Allah bir daha böyle bir durum yaşatmasın.

Aybike Çevik : O gece Kastamonu'da arkadaşımıydım, nişanlım Ankara'daydı. Haberi önce ondan aldım hem ülke için hem de sevdiğim için çok tedirgin ve hüzünlüydüm. Nişanlım saat 04.00 gibi darbenin bastırıldığı haberini verince biraz rahatlamıştım.

Ceylan Yanmaz : O gece arkadaşımın Antalya'dan İstanbul'a gidiyordum. Telefonum kapanmıştı haberi geç öğrendim o an çok korkmuştum. Sabah İstanbul'a varınca girişlerimiz zor olmuştu.

Merve Sırlan : Bursa'da evdeydim olayı annemden öğrendim o an şaşkınlık bilinmezlik gibi duygular hissettim.

M. Salih Doyduk : İnegöl'de ailem ile birlikteydim. Haberi TV'den öğrendim o an çok korktum.

Önder Erdoğan : Demokrasilerde seçimle gelenin seçimle gitmesi lazım. Darbenin her türlü yanlıştır. Kabul edilemez.

Özgen Özen : Bursa'da ailem ile birlikteydim. Olayı TV'den öğrendim o an çok korktum.

Esra Çakır : Çanakkale'de ailemle otururken haberlerden olayı öğrendiğim o anda belirsizlik ve endişe duydum.

Erhan Mercan : O gece İzmir'den Diyarbakır'a gidiyordum haberi dinlenme tesisinde TV'den öğrendim. Bundan sonra her şeyin kötü gideceğini hissettim.

Adem Akçicek : Büyük bir şok yaşadım. Devletin içine sızan hainlerin darbe girişimi olmuş. Hainlerin yapmış olduğu darbe girişimi milletimizin meydanları doldurmasıyla, nöbetlerle ve selalar okunarak engellenmiştir. Bu sayede kontrol altına alınmıştır.

İlyas Kutlu : Şaşkınlık içerisindeydim. Ardından şaşkınlığım geçti hüznü dönüştü. Sonuç moral bozukluğu.

Elif Ağaoglu : İlk başta korktum, korkunçtu. Bütün gece sabaha kadar haberleri takip ettim. İnegöl'de bulunuyordum bu esnada.

Esra Bilgin : Korktum olayı çok geç öğrenmiştim. İlk başta hangisinin doğru olduğuna inanmadım TRT haberi dinliyordum oradaki teröristler sunucuyu alıkoymuştu yalan haber söylemeye zorladığını başka kanallardan öğrendim.

Çiğdem Tüysüz : Yılıdır vatanımı koruyup kollayan askerimizin eziyet görmesine üzüldüm.

Gökhan Hoca : Uyuyordum.

Yasemin Bağcı : Gözlerim yaşlı dinliyordum haberi ve çok üzüldüm. İnşallah bir daha böyle bir şey olmaz.

Şule Alınca : Üzücü bir olaydı kendimi çok kötü hissettim.

Murat Şık : Ankara'daydım o gece. F16'lar havda uçuyordu. Önce anlam veremedim sonra bir darbe olduğunu anlayınca şaşırıp ve çok üzüldüm meydana gittim ve sabah 04.00'e kadar Türk bayrağı elimde bu olayı protesto ettim.

İrfan Barış : Daha önce böyle bir darbe yaşamadım çok endişelendim. Demokrasi için üzücü bir olaydı. Demokratik devletlerde bu tür olay olmamalı.

Mesut Küçükbaşlan : O olaydan 3 gün sonra Ankara'ya gitmem gerekiyordu ama olaydan sonra gidemedim. Devletin tamamen yıkılacağını düşündüm. Şaşkınlıktaydım, ümitsizliğe kapılmıştım, bizim vatanımızı koruyan askerimize karşı yapılan bu olaya çok üzüldüm. Haberi saat 09.30'da öğrenmiştim. Ailemle memleketteydik. Habere önce anlam veremedim. Ailem uyuyordu onları uyandırdım yarın sabah işe gitmemelerini söyledim. Bir arkadaşım da İstanbul'da tank kullanıyordu.

Emine Karataş : Olay günü İstanbul'daydım. Gökyüzünde savaş uçakları uçuyordu tedirginlik ve güvensizlik hissettim.

Dünya basınında 15 Temmuz

Nasıl gördüler ne dediler...

FOREIGN PRESS ON THE 15th JULY

Angela Merkel: ' On behalf of the entire German Government, I condemn the attempt by Turkish Military units to overthrow the elected Government and elected President of his Country by force. It is illegal for tanks on the streets and airstrikes against the people.'

(Bütün Alman Hükümeti adına, Türk askeri birliklerinin ,ülkesinin seçilmiş hükümetini ve seçilmiş Cumhurbaşkanı'nı zor kullanarak devirme girişimini kınıyorum. Tankların sokaklarda olması ve halka karşı hava saldırısında bulunulması hukuk dışıdır.)

President Barack Obama: ' We support the democratically elected Turkish Government.'

Foreign Minister John Kerry : ' I hope that Turkey will remain in peace, stability and continuity.'

(Başkan Barack Obama : 'Demokratik yollarla seçilmiş Türk Hükümetini destekliyoruz.

(Dışişleri Bakanı John Kerry: ' Türkiye'nin barış,istikrar ve devamlılık içinde kalacağını umuyorum')

' France condemns this coup attempt in the strongest terms. We hope that calm will be restored in Turkey quickly and we hope that the country will successfully pass this test of democracy.'

(Fransa bu darbe girişimini en sert şekilde kınamaktadır.Türkiyede çok hızlı bir şekilde sakinliğin sağlanmasını diliyor,ülkenin bu demokrasi sınavından başarıyla çıkmasını umut ediyoruz.)

The new Prime Minister ,in her speech in the Parliament said ' We strongly condemn the attempted coup by some members of the Turkish Army'.

(Yeni Başbakan Parlemntoda yaptığı konuşmasında ,Türk ordusunun bazı üyelerinin teşebbüs ettiği darbeyi şiddetle kınadıklarını söyledi)

Vladimir Putin : 'An unconstitutional behaviours are unacceptable. Russia is on the side of the elected Government in Turkey.'

(Anayasaya aykırı davranışlar kabul edilemez. Rusya ,Türkiye'nin seçilmiş hükümetin yanındadır)

The coup attempt in Turkey is disturbing. It is unacceptable to overthrow an elected Government by force or deception.

(Türkiyede girişilen darbe rahatsız edicidir. Seçilmiş bir hükümetin zorla ya da hileyle devrilmesi kabul edilemez.)

We watched the coup attempt in Turkey last night with great concern. This is a terrible crime against the Turkish State on the one hand, and the Turkish people and their preferences on the other hand.

(Türkiyede dün gece yaşanan darbe girişimini büyük bir endişe ile izledik. Bu, bir yandan Türk devletine diğer yandan Türk halkına ve onların tercihlerine karşı işlenen korkunç bir suçtur.)

As we Spain, we support the democratic and constitutional order in Turkey, a friendly country.

(İspanya olarak dost ülke Türkiyedeki demokratik anayasal düzeni destekliyoruz)